

Başkurt Türkçesinde *-sX* ve *-hAnA* Kiplik İşaretleyicileri

Habibe Yazıcı Ersoy*

Özet: Başkurt Türkçesi gramerlerinde *-sX* ve *-hAnA* işaretleyicileri *kişekse* (Rus. *çastitsa*) “parçacık” başlığı altında ele alınıp incelenmiştir. Bu iki kiplik parçacığı günümüz Türk lehçelerinin büyük bir kısmında kullanılmakla birlikte, Türkçenin tarihî dönemlerinde de benzer işlevlere paralel bir şekilde takip edilebilmektedir. Ancak *-sX* ve *-hAnA* kiplik parçacıkları Başkurt Türkçesinde, bugüne kadarki araştırmalarda, hem Türkçenin tarihî lehçelerinde hem modern lehçelerinde hem de Başkurt gramerlerinde bahsedilen işlevlerinden farklı çeşitli kiplik anlamlara işaret edebilmektedir. Bu makalede söz konusu iki kiplik parçacığının Başkurt Türkçesinde işaret ettiği kiplik anlamlar üzerinde durulmuştur.

Anahtar sözcükler: Başkurt Türkçesi, kiplik, kiplik parçacığı, emir- istek kipi

-sX and *-hAnA* Modality Markers in Bashkir Turkish

Abstract: In Bashkir grammars, the markers *-sX* and *-hAnA* are given and analyzed under the title of *kişekse* “particles” (Rus. *çastitsa*). These two modality particles are used in most of the modern Turkish dialects. They can also be traced with a similar function in the old periods of Turkish. However, the modality markers of *-sX* and *-hAnA* in Bashkir can mark modality functions which cannot be seen in both modern and old dialects. Also, these various different functions have not been explained in Bashkir grammars and other studies conducted up until now. The focus point of the present manuscript is the modality meanings which are marked by the above mentioned modality particles in Bashkir.

Key Words: Bashkir Turkish, modality, modality particle, imperative-request mood

* Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, yhabibe@gazi.edu.tr